

ZAKON
O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA IZMEĐU
REPUBLIKE SRBIJE I REPUBLIKE PORTUGAL O
ZAPOŠLJAVANJU ČLANOVA PORODICE
DIPLOMATSKOG I KONZULARNOG OSOBLJA

Član 1.

Potvrđuje se Sporazum između Republike Srbije i Republike Portugal o zapošljavanju članova porodice diplomatskog i konzularnog osoblja, potpisan u Lisabonu, 5. februara 2014. godine, u originalu na srpskom, portugalskom i engleskom jeziku.

Član 2.

Tekst Sporazuma u originalu na srpskom jeziku glasi:

SPORAZUM
IZMEĐU REPUBLIKE SRBIJE I REPUBLIKE PORTUGAL O
ZAPOŠLJAVANJU ČLANOVA PORODICE DIPLOMATSKOG I
KONZULARNOG OSOBLJA

Imajući u vidu savremene tokove i potrebe u diplomatskim odnosima, a u cilju obezbeđivanja prava članovima porodice osoblja diplomatskih i konzularnih predstavništava, koji se bave plaćenim poslom;

U želji da dozvole, na osnovu reciprociteta, članovima porodice osoblja diplomatskih i konzularnih predstavništava jedne od strana koji se nalaze u službenom svojstvu na teritoriji druge strane, da se nesmetano bave plaćenim poslom, Republika Srbija i Republika Portugal (u daljem tekstu: „Strane”) saglasili su se o sledećem:

Član 1.

Opšti termini

Za potrebe ovog sporazuma:

- 1) „Član diplomatskog ili konzularnog predstavništva” označava svakog zaposlenog zemlje imenovanja u diplomatskom ili konzularnom predstavništvu u zemlji prijema koji nije državljanin ili nema stalno nastanjenje u zemlji prijema;
- 2) „Član porodice” označava lice koje je zemlja prijema prihvatila kao takvo i koje živi u zajedničkom domaćinstvu sa članom diplomatskog ili konzularnog predstavništva. U „članove porodice” ubrajaju se:
 - a) supružnici ili partneri koji imaju zakonski ravnopravan status u zemlji imenovanja;
 - b) neoženjeni sinovi i neudate kćeri, zvanično prijavljeni u skladu sa zakonom svake od zemalja; i
 - c) neoženjena i neudata deca sa fizičkim ili metalnim invaliditetom, bez obzira na starosnu dob;
- 3) „Relevantne konvencije” označava Bečku konvenciju o diplomatskim odnosima od 18. aprila 1961, Bečku konvenciju o konzularnim odnosima od 24. aprila 1963. godine ili bilo koji drugi instrument o privilegijama i imunitetima koji se primenjuje.

Član 2.

Predmet sporazuma

1. Članovi porodice koji žive u istom domaćinstvu sa članovima osoblja diplomatskog ili konzularnog predstavništva Republike Srbije u Republici Portugal kao i Republike Portugal u Republici Srbiji mogu, na osnovu reciprociteta, da se bave plaćenim poslovima u zemlji prijema pod istim uslovima kao i državljani te zemlje, nakon što pribave neophodno odobrenje, u skladu sa odredbama zakona zemlje prijema i ovog sporazuma.
2. Ako se radi o poslovima za koje su neophodne određene kvalifikacije, član porodice mora imati takve kvalifikacije i ispunjavati uslove predviđene za to u zemlji prijema.
3. Odobrenje se može uskratiti u slučajevima kada se, iz razloga bezbednosti, sprovođenja javnog reda ili očuvanja nacionalnih interesa države ili javne administracije, mogu zapošljavati samo državljani zemlje prijema.

4. Zemlja prijema može, u svako doba, uskratiti ili oduzeti odobrenje za bavljenje plaćenim poslom, ukoliko član porodice ne poštuje zakone zemlje prijema.

Član 3.

Procedure

1. Zahtev za izdavanje odobrenja za bavljenje plaćenim poslovima podnosi, u ime člana porodice, diplomatsko predstavništvo zemlje imenovanja ministarstvu spoljnih poslova zemlje prijema. U zahtevu se mora navesti stepen srodstva koje postoji između člana porodice i člana diplomatskog ili konzularnog predstavništva koji ga izdržava kao i plaćena delatnost kojom bi se bavio.

2. Procedure koje slede nakon toga bi trebalo da članu porodice omoguće da se što pre zaposli.

3. Ministarstvo spoljnih poslova zemlje prijema će odmah i zvanično obavestiti ambasadu da je član porodice dobio odobrenje da se bavi plaćenom delatnošću.

4. U slučaju kada član porodice želi da pronađe drugo zaposlenje pošto je dobio odobrenje da se bavi plaćenim poslom na osnovu ovog sporazuma, on će ponovo podneti zahtev za dobijanje odobrenja preko diplomatskog predstavništva.

Član 4.

Imunitet od građanskog i upravnog sudstva

1. Članovi porodice neće uživati imunitet u odnosu na sve ono što proizilazi iz plaćene delatnosti kojom se bave a što podleže građanskom ili upravnom postupku u zemlji prijema.

2. U slučajevima iz stava 1. ovog člana, zemlja imenovanja će se odreći imuniteta od izvršenja svake presude u odnosu na člana porodice pod uslovom da to izvršenje ne ugrožava nepovredivost njegove/njene ličnosti ili prebivališta u skladu sa relevantnim konvencijama.

Član 5.

Imunitet od krivičnog sudstva

1. Kada se radi o članovima porodice koji uživaju imunitet od krivičnog sudstva zemlje prijema u skladu sa relevantnim konvencijama, zemlja imenovanja će se odreći imuniteta člana porodice o kome je reč u krivičnom postupku koji se vodi u zemlji prijema u pogledu svakog činjenja ili nečinjenja koje proistekne iz bavljenja plaćenom delatnošću, osim u posebnim slučajevima kada zemlja imenovanja smatra da bi takvo odricanje moglo biti protivno njenim interesima.

2. Odricanje od imuniteta u krivičnom postupku se neće smatrati odricanjem od imuniteta od izvršenja kazne za koje će biti potrebno posebno odricanje. U takvim slučajevima, zemlja imenovanja će ozbiljno razmotriti mogućnost odricanja od imuniteta od izvršenja.

Član 6.

Poreski sistem i sistem socijalnog osiguranja

U skladu sa relevantnim konvencijama ili bilo kojim drugim međunarodnim instrumentom koji se primenjuje, članovi porodice koji se bave plaćenim poslovima u zemlji prijema podležu poreskom sistemu i sistemu socijalnog osiguranja zemlje prijema u vezi sa svim pitanjima koja se tiču njihovog bavljenja plaćenim poslovima u toj državi.

Član 7.

Važenje odobrenja

1. Član porodice se može baviti plaćenim poslovima od dolaska člana diplomatskog ili konzularnog predstavništva u zemlju prijema do odlaska istog ili po isteku razumnog perioda nakon toga.
2. Bavljenje plaćenim poslom odobreno na osnovu odredbi ovog sporazuma ne omogućava članovima porodice o kojima je reč da nastave da borave u zemlji prijema niti da nastave da se bave tim aktivnostima ili da počnu da se bave bilo kojim drugim plaćenim poslom u zemlji prijema, nakon isteka važenja odobrenja.
3. Odobrenje za bavljenje plaćenim poslom prestaje da važi u slučaju razdvajanja ili razvoda ili prestanka zajedničkog života u slučaju neoženjene ili neudate dece.

Član 8.

Priznanje diploma

Ovaj sporazum se ne odnosi na priznavanje diploma, ocena ili studija između dve zemlje.

Član 9.

Rešavanje sporova

Svako neslaganje ili spor koji proističe iz tumačenje i primene ovog sporazuma rešavaće se diplomatskim putem i uz obostranu saglasnost.

Član 10.

Izmene i dopune

1. Izmene i dopune ovog sporazuma se mogu vršiti na osnovu međusobne pismene saglasnosti Strana.
2. Izmene i dopune stupaju na snagu na osnovu odredbi člana 12. ovog sporazuma.

Član 11.

Trajanje i prestanak važenja

1. Ovaj sporazum se zaključuje na neodređeno vreme.
2. Svaka strana može raskinuti ovaj sporazum, u svako doba, pismenim obaveštavanjem druge strane, diplomatskim putem, o nameri da raskine ovaj sporazum.
3. Ovaj sporazum prestaje da važi tri meseca nakon datuma prijema tog obaveštenja.
4. Strane se obavezuju da će primenjivati ovaj sporazum u dobroj veri i menjati ga kada je to potrebno, u skladu sa potrebama i interesima obe strane.

Član 12.

Stupanje na snagu

Ovaj sporazum stupa na snagu 30. (tridesetog) dana nakon datuma prijema poslednjeg obaveštenja u kome strane obaveštavaju jedna drugu, pismenim putem i diplomatskim kanalima, o ispunjenju svih unutrašnjih ustavnih i zakonskih procedura za stupanje na snagu ovog sporazuma.

Strane su, u dobroj veri, potpisale ovaj sporazum.

Sačinjeno u Lisabonu, na dan 5. februar 2014. godine, u dva originala, svaki na srpskom, portugalskom i engleskom jeziku, pri čemu su svi tekstovi jednako verodostojni. U slučaju različitog tumačenja, merodavan je tekst na engleskom jeziku.

ZA REPUBLIKU SRBIJU

Mirko Stefanović
izvanredni i opunomoćeni ambasador
Republike Srbije u Republici Portugalu

ZA REPUBLIKU PORTUGAL

Ana Martinjo
generalni sekretar
Ministarstva spoljnih poslova

Član 3.

Organ nadležan za sprovođenje ovog sporazuma je Ministarstvo spoljnih poslova.

Član 4.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije – Međunarodni ugovori”.

OBRAZLOŽENJE

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje Zakona o potvrđivanju Sporazuma između Republike Srbije i Republike Portugal o zapošljavanju članova porodice diplomatskog i konzularnog osoblja, sadržan je u članu 99. stav 1. tačka 4. Ustava Republike Srbije, kojim je propisano da Narodna skupština potvrđuje međunarodne ugovore kada je zakonom predviđena obaveza njihovog potvrđivanja.

II. RAZLOZI ZA POTVRĐIVANJE SPORAZUMA

Oblast zapošljavanja članova porodica diplomatskog i konzularnog osoblja dve zemlje do sada nije bila pravno regulisana. Postoji obostrani interes za regulisanje ovog pitanja.

Sporazumom se na recipročnoj osnovi između dve države, reguliše zapošljavanje članova porodice diplomatskog i konzularnog osoblja.

Postupak zapošljavanja članova porodice diplomatskog i konzularnog osoblja države imenovanja pokreće se tako što diplomatsko predstavništvo u ime člana porodice podnosi zvaničan zahtev za zapošljavanje Ministarstvu spoljnih poslova zemlje prijema, uz navođenje stepena srodstva koje postoji između člana porodice i člana diplomatskog ili konzularnog predstavništva koji ga izdržava i plaćene delatnosti kojom bi se bavio. Procedure koje uslede nakon toga bi trebalo da omogućе članu porodice da se što pre zaposli, nakon čega Ministarstvo spoljnih poslova zemlje prijema obaveštava ambasadu države imenovanja o odobrenju u vezi sa zahtevom za obavljanje plaćene delatnosti.

U slučaju da izdržavani član porodice uživa imunitet od građanske i upravne jurisdikcije države prijema, neće uživati imunitet u odnosu na postupanje ili propust iz sadržine plaćene delatnosti koju obavlja, a što podleže građanskom ili upravnom postupku u zemlji prijema.

Kada član porodice uživa imunitet od krivičnog sudstva zemlje prijema, neće uživati imunitet u krivičnom postupku koji se vodi u zemlji prijema u pogledu svakog činjenja ili nečinjenja koje proistekne iz bavljenja plaćenom delatnošću, osim u posebnim slučajevima kada država imenovanja smatra da bi takvo odricanje moglo biti protivno njenim interesima.

Odricanje od imuniteta u krivičnom postupku neće se smatrati odricanjem od imuniteta od izvršenje kazne za koju će biti potrebno posebno odricanje. U takvim slučajevima, država imenovanja će ozbiljno razmotriti mogućnost odricanja od imuniteta od izvršenja.

Dozvola za zapošljavanje u skladu sa ovim sporazumom, prestaće da važi usled službenog prestanka funkcije člana diplomatskog ili konzularnog predstavništva, ili po isteku razumnog perioda nakon odlaska iz zemlje prijema člana osoblja, u slučaju razdvajanja ili razvoda sa članom diplomatskog ili konzularnog predstavništva, ili usled prestanka zajedničkog života nevenčane dece sa članom diplomatskog ili konzularnog osoblja.

Poslednjih godina je postala uobičajena međunarodnopravna praksa zaključivanja bilateralnih sporazuma kojima se na recipročnoj osnovi reguliše zapošljavanje članova porodice zaposlenih u diplomatsko-konzularnim predstavništvima ili misijama pri međunarodnim vladinim organizacijama. Druga svrha ovih sporazuma je da se pomenutom krugu lica ograniče privilegije i imuniteti kada su u pitanju aktivnosti vezane za obavljanje plaćenih delatnosti, koji bi im inače pripadali prema bečkim konvencijama o diplomatskim i konzularnim odnosima.

U savremenim uslovima života sve je češća pojava da u mnogim zemljama supružnici odbijaju da napuste svoj posao da bi pratili u inostranstvo bračnog ili vanbračnog partnera koji je član osoblja diplomatsko–konzularnog predstavništva ili misije pri međunarodnim vladinim organizacijama. Ova činjenica navela je mnoge države, odnosno njihova ministarstva spoljnih poslova da pronađu pravni način da reše ovaj problem svojih zaposlenih. Osnovni cilj je očuvanje normalnog porodičnog života diplomatsko-konzularnih predstavnika i držanje porodice na okupu, uz zadovoljenje profesionalnih i ekonomskih preduslova za funkcionisanja tih porodica. Efekti rada diplomatsko–konzularnih predstavnika u slučaju razdvojenih porodica nesumnjivo su manji od radnog učinka onih diplomatsko-konzularnih predstavnika koji rade u okruženju svojih porodica koje se nalaze sa njima u državi službovanja.

III. PROCENA POTREBNIH FINANSIJSKIH SREDSTAVA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje Zakona o potvrđivanju Sporazuma između Republike Srbije i Republike Portugal o zapošljavanju članova porodice diplomatskog i konzularnog osoblja nije potrebno obezbeđivanje sredstava u budžetu Republike Srbije.